

Kohti osallisuuden kulttuuria - mediaosaaminen osana sosionomien ammatillista kasvua

Minna Koponen, KM, Saimaan ammattikorkeakoulu

Tausta: Käytännössä korkeakouluopiskelijat ovat yhä heterogeenisempia suhteessa esimerkiksi ikään, kokemukseen tai sosioekonomiseen- ja kulttuuritaustaan nähden (Honkimäki 2001, 101). Opintojaksojen opiskelijaryhmät ovat monin paikoin yhä suurempia ja kulttuurisesti monimuotoisempia, digitaaliset oppimisympäristöt avoimempia ja yksilölliset opintopolut räätälöidympiä (Silvonen 1996, 103). Nuorten mediakulttuuria tutkivat Jenkins, Ito ja Boyd (2016) puhuvat verkottuneesta osallisuuden kulttuurista, jossa käytänteet usein ovat samanaikaisesti lokaaleja ja globaaleja. Korkeakouluopiskelijoita ei voida enää siis nähdä vain oppijoina opetustiloissa. Oppimista tapahtuu erityisesti luokkien ja auditorioiden ulkopuolella, joissa opiskelijat sulautuvat välittömiin kulttuurisesti monimuotoisiin oppimisyhteisöihinsä. Kohdattujen arvojen ja informaation moninaisuus antaa näin ollen laajat mahdollisuudet uusille näkemyksille ja vanhojen näkemysten avartamiselle (Mäkinen 2000, 87).

Tavoite ja tarkoitus: Tarvetta ei ole pelkästään uusille taidoille, vaan myös uudenlaisille toiminta- ja ajattelumalleille. Näistä lähtökohdista on siis aiheellista kysyä, millaista osaamista osallisuuteen ohjaavassa korkeakouluopetuksessa tulisi edistää? Tutkimuksen tavoitteena on herättää keskustelua aiheesta ja innostaa kehittämään soveltuvaa pedagogiikkaa ja menetelmiä tulevaisuuden tarpeisiin.

Menetelmät ja toteutus: Empiria on koottu toisen lukuvuoden sosiaalialan opiskelijoiden kokemuksista mediaosaamisen opintojaksolla keväällä 2017. Opintojakson tavoitteena oli edistää opiskelijoiden ymmärrystä mediaosaamisesta osana osallisuuden kulttuuria ja oppia joitakin mediaosaamisen menetelmiä omaan työhönsä esimerkiksi päiväkodeissa tai nuorisotyössä. Aineisto koostuu opintojakson aikana kerätyistä sosionomiopiskelijoiden mediaelämäkertoista (Kotilainen, 2001) ja niiden pohjalta käytyjen ryhmäkeskustelujen koosteista sekä kurssin aikana toteutetuista audiovisuaalisista ryhmätehtävistä. Aineisto toimii tapausesimerkkinä.

Arviointi ja johtopäätökset: Osallisuuteen ohjaavan mediaosaamisen avainalueiksi nousevat empirian pohjalta informatiivinen, kriittinen ja eettinen ulottuvuus, joiden osalta opiskelijoiden ymmärrys näkyy mm. eräänlaisena kulttuurisensitiivisenä herkkyytenä tarkastella ympäröivää yhteiskuntaa. Avainsanat: korkeakoulu, mediakompetenssit, medialukutaito, osallisuuden kulttuuri